

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Fe pošti prejemana velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemana velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Narečnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 61.

V Ljubljani, v petek 14. marca 1890.

Letnik XVIII.

Verska šola in škofje.

Na Dunaji, dne 13. marca.

V šolski komisiji gospodske zbornice izročili so škofje naslednjo izjavo, ki jo je čital kardinal grof Schönborn:

„V prvi seji šolske komisije gospodske zbornice dne 28. februarja t. l. rekli so podpisani člani šolske komisije, da hočejo poskusiti od vlade same za potrebno spoznano premembo zakonov z dne 14. maja 1869 in 2. maja 1883 tako vravnati, da se ustrezno opravičenim zahtevam katoliške cerkve. To vravnava si usojajo podpisani člani šolske komisije ob enem kot zastopniki vseh škofov v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel v naslednjem natančneje pojasniti.

Po določbah gori omenjenih zakonov (§ 20.) stariši ali njih namestniki svojih otrok ali varovancev ne smejo pustiti brez pouka, ki je za javne ljudske šole zapovedan.

Večina starišev, oziroma njih namestnikov je torej postavno prisiljena (§ 23.), svoje otroke ali varovance v javne ljudske šole pošiljati. Javna ljudska šola je torej prisilna šola, in stariši ali njih namestniki se morejo s prisilnimi sredstvi siliti (§ 24.), naj skrbé za to, da njih za šolo godni otroci redno v šolo hodijo.

Podpisani sedaj nečejo pretresati, ali je prisiljeno šolstvo sploh opravičeno ali ne, vendar pa mislijo, da je prisiljeno šolstvo, kakoršno imamo pri nas, le v tem slučaju dopuščeno in znosno, če se ž njim katoličanom ne krati najsvetejša, po ustavnem zakonu (člen 14.) zagotovljena pravica popolne verske svobode in svobode vesti. To se pa brez dvoma godi, če postavnim zastopnikom katoliških za šolo godnih otrok ni mogoče dati jim po javnih ljudskih šolah tako vzgojo in tak pouk, kakoršen se edino vjema z načeli njih vere in kakoršnega tirja njih vest, ki jim torej naklada dolžnost, zopet in zopet povzdigniti svoj glas za katoliško vravnava ljudske šole. Zavest, da z drugimi vred pošteno nosijo šolska in javna bremena in z njimi vred zvesto spolnujejo

vse državljanske dolžnosti, mora njih zahtevam dati še večjo veljavo.

Pa še v veliko višji meri so škofje zavezani, da za izročeno jim čredo Kristusovo tako vravnava javnih kot prisilnih šol zahtevajo, da se otroci ne bodo versko-nravno vzgojevali po nauku premenljivih šolskih mnenj, ampak po nepremenljivih načelih sv. vere, in da ne bodo izurjeni samo v znanostih in ročnostih, ki so potrebne za to življenje, ampak da postanejo zmožni, doseči tudi svoj večni namen; to je podlaga za odgojo v resnici poštenih ljudi in članov državnega in cerkvenega občestva.

Ta dolžnost podpisanim velewa, da za katoliške otroke zahtevajo katoliške javne ljudske šole, kar hočejo v naslednjih točkah natančneje določevati:

1. Javne ljudske šole naj se tako vravnajo, da bode katoliškim otrokom redoma mogoče jih obiskovati, ne da bi bili namešani z otroci drugih veroizpovedanj.

2. Na katoliških javnih ljudskih šolah morajo biti vsi učitelji katoličani, morajo se izobražati na katoliških učiteljskih pripravnicah in si morajo pridobiti tudi zmožnost učiti katoliški krščanski nauk.

3. Pri nameščenju učiteljev na katoliških javnih šolah je organom katoliške cerkve dovoliti toliko vpliva, kolikor ga je treba, da se zagotovijo o primernem delovanju prosilca, ki se naj namesti.

4. Krščanski nauk naj se v teh šolah po sodelovanju učitelja razširi, drugi pouk pa, kakor tudi učni načrti in pripomočki naj se tako vravnajo, da se v njih ne le nič za katoliške otroke spodtakljivega ne nahaja, ampak da je vse v lepem soglasju s katoliškim značajem šole.

5. Gledé nadzorstva katoliških ljudskih šol in učiteljskih pripravnic treba je katoliški cerkvi dati priliko, da njih verski značaj vsestransko in zdatno varuje in pospešuje po svojih zakonito nastavljenih organih.

Konečno naznanjajo podpisani, ne da bi se spuščali v politična razpravljanja, da so priprav-

ljeni zastran svojih zahtev z merodajnimi krogi na dalje se razgovarjati.

Na Dunaji, 12. marca 1890.

Franc kardinal Schönborn,
knez in nadškof praški.

Janez Zwenger,
knez in škof sekavski.

Jakob,
knez in škof ljubljanski.

Po tej izjavi oglasi se minister za uk in bogocastje baron Gautsch tako-le: Ker zahteva izjava, ki so jo prečastiti škofje dali ne le kot člani gospodske zbornice, ampak v imenu prečastitih škofov, katerih dolžnost je skrbeti za verske koristi katoliškega prebivalstva, z ozirom na važni obseg od vlade resen in natančen preudarek, ne bom zamudil, da bi o njej ne poročal minister-skemu совету ter prosil njegovih sklepov. V ta namen prosim g. predsednika, naj sejo sklene ter visoko komisijo še le takrat zopet skliče, ko mi bode mogoče naznani vladni odgovor.

Knez Czartoryski na to sklene sejo z opazko, da nadaljevanje razprave gg. članom šolske komisije naznani pismeno.

Pred razhodom je komisija sklenila to obravnava objaviti po časnikih ter je vladni „Wiener Abendpost“ nemudoma poslala izpisek zapisnika, ki ga je objavila že sinoči.

Danes so to izjavo ponatisnili vsi tukajšnji listi z daljšimi ali krajšimi opazkami. Nekateri so objavili celó uvodne članke in ugibajo, kake nasledke bode imela za desnico. „Deutsche Zeitung“ piše, da so škofje s to izjavo vladi napovedali vojsko; „Wiener Tagblatt“ pa trdi, da je desnica zdaj razpadla, in natančno pripoveduje, kako o tej zadevi sodi Hohenwartov klub, kako češki, kako poljski itd. Koliko je tem čenčam verjeti, razvidi se najbolj iz tega, da je bila ta izjava čisto tajna in da je še najbolj zaupni možje izmed nemških konservativcev niso poznali, dokler ni bila izročena šolski komisiji, in da je še le sinoči iz „Wiener

LISTEK.

Izpovedanja bivšega prostomisleca.

(Spisal Leo Taxil. Iz francoščine preložil Martin Žiltir.)
(Dalje.)

Kar zadeva stare pravde (grofa Mastaja in kongregacij), za te nisem bil več v skrbéh, ker potem, ko je bil „L' Anti-Clerical“ zatrt, nisem imel več osebne lastnine, ki bi bila porok nasprotnikom za plačo odškodnin, h katerim bi mogel biti slednjič obsojen. Takega ravnanja se takrat nisem nič sramoval; tako postopanje zdela se mi je prav dobra vojska, ki so jo odobraval vsi moji prijatelji. V družbah, v katere sem zahajal, se jim je zdelo, da sem bil prav preprost, da nisem že prej te zvijače rabil. Zasramovati redovnike, metati blato s polnimi rokami na spomin papeža, to je bilo ljubeznivo; pa da bi bil popoln, bilo bi treba razsipati psovanja, ko bi si bil prej zagotovil popolno nekaznjivost.

V tej dóbi sem se mogel večkrat prepričati, da je v Parizu kakor v provinciji republikansko bratstvo grozna laž.

Vspehi mojih spisov mi niso nakopali malo nevošljivcev. Večina naših pisarjev radikalnega tiska je pred vsem z zavidnim očesom gledala, da je ta mladi jugovec brez podpore v teku dosegel, da ga je občinstvo bralo. Nizka zavist ciganskega pisateljstva je mislila na hudo potem, ko sem bil oproščen od porotnikov; v dejanji se je pokazala v neki popolnoma civilni pravdi, katero sem obširno razložil v prvem poglavju dela: „les Frères Trois-Points“ (Bratje Tri-Pikarji).

Govoriti hočem o zadevi Roussel, de Méry.

Popolna podobnost v imenih je provzročila, da so prostomiselski časnikarji ménili, da jeden glavnih vrednikov „L' Univers“-a je uskok iz protiklerikalstva. Ta misel je bila splošna ondi, kjer sem jaz živel. Republikansk trgovec, o katerem nisem imel vzroka misliti, da me hoče na led izpeljati, prinese mi zbirko pesmij, pripisovanih g. Avgustu Roussel-u, vse mi je soglasno svetovalo, naj to delo na novo izdám; to bi bil najhujši udarec za sodelaveca g. Louisa Veuillot-a.

Knjigarna „de la rue des Ecoles“ je dala na svetlo zbirko po nizki ceni v enem trimesečnih zvezkov, ki so se skupaj imenovali: „Bibliothèque

Anti-Clerical“. Odgovoren za ta perijodična priobčevanja bil sem jaz. Ta zvezek se je začel prodajati 29. junija 1880, to je ravno tisti dan, ko so bili proggnani očetje jezuiti.

Nekaj pozneje pride neki Avgust Roussel, različen od „L' Univers“-ovega vrednika, in ugovarja. Bil je pravi začetnik pesmij. Že prav star človek je kmalu potem umrl, in njegov ugovor so poprijeli njegovi dediči v podobi kupčijske pravde. Razvidno je, da sem se zadolžil. Zlobnost namenjena katoliškemu pisatelju se je obrnila proti meni. Vendar pa ni šlo radikalnemu tisku, ki je bil v enaki zmoti, ni šlo „dobrim bratom“, ki so do takrat mislili, kakor jaz, da je jeden sam in ravno tisti Avgust Roussel; ni šlo, pravim, očitati mi, da sem se zmotil v osehah.

Sodišče me torej obsodi na odškodovanje. Gotovo, drugače ni moglo biti. Imel sem po nesreči republikanskega sodnika, g. Cartier-a, tistega, ki je, ko je kandidoval za senat, izustil, da „lastnina, družina in vera so le gugalnice“. G. Cartier, kateremu brez dvojbe moja oseba ni bila všeč, ni bil zadovoljen, da me je sodil in obsodil; poslal je tudi besede razsodbe nekaterim prijateljskim časnikom.

Abendpost" prišla med svet. Nobeđen klub se torej še ni mogel z njo pečati ter se o njej izreči, in časnikarji, ki so dotične članke pisali preteklo noč, ko so se poslanci spravljali k počitku, tudi niso imeli prilike stikati po kotih in pozvedavati njih mnenje.

Ali dotični listi vedo, zakaj tako delajo; oni čutijo velikanski vpliv, ki ga je ta izjava napravila, zato vse njih prizadevanje meri le na to, da bi med posameznimi oddelki državnega zbora napravili še večjo zmešnjavo, kakoršna je že sedaj. Nemški konservativci, o katerih pripovedujejo ti listi, da ostanejo pri svojem uporu, imajo vsled te izjave priliko, potrpeti vsaj še toliko časa, dokler iz vladnih ust ne slišijo zadnje besede. Če bode ta beseda ugodna, in če potem škofje na svoje rame prevzamejo odgovornost za konečno rešitev šolskega vprašanja, če se morebiti obrnejo celó do vernikov in jim pojasnijo, da upajo s pomočjo katoliških poslancev konečno doseči versko šolo, da naj jim torej zaupajo in ne delajo težav, je vse pridobljeno.

Nekateri sicer menijo, da bode vlada kolikor mogoče dolgo odlašala ta odgovor, ali zdi se, da to ne bo lahko mogoče, ker je s tem vprašanjem v zvezi še marsikaj drugega, kar hoče biti rešeno. Tudi bi si skoro drznil trditi, da vlada že zdaj vé, kaj hoče škofom odgovoriti, in da utegne nemškimi konservativcem vendarle nekoliko dovoliti. Židovski listi hočejo to sevda zabraniti, zato so pričeli že zdaj vojsko zoper zahteve katoličanov, katere po svoji zlobni navadi presukujejo in pretiravajo. Škofje govore samo o katoliških šolah in o katoliških učiteljih, gori omenjeni listi pa lažejo, kakor da bi bili nekatoliški otroci iz katoliških šol izključeni, kakor da bi škofje zahtevali vpliv pri oddajanju vseh učiteljskih služb in cerkveno nadzorstvo pri sestavljanju vseh učnih knjig in nad vsemi šolami. Toda upajmo, da se jim njih zlobni nameni ne posrečijo in da je izjava škofov jutranja zarija boljše bodočnosti.

Iz mile domovine za — morje.

Senzačna pravda s sleparskimi agenti in prodajalci človeških duš v gališkem mestu Vadovicah je končana in skoro vseh 65 zatožencev je obsojenih, sevda samo na nekaj mesecev ječe in le nekaj na več let. Izmed teh ptičev je 16 nemške in 49 poljske narodnosti in po veri 24 katoličanov in 41 židov! Ta obravnava z lopovskimi agenti in njih gonjači je zanimljiva v marsikakem oziru. Z navednega stališča pohaja iz tega strašna demoralizacija v teh krogih, koji imajo biti čuvarji pravice, dalje pa tudi z narodno-gospodarskega stališča. Z vednim izseljevanjem država izgublja davkoplačevalce v najboljši dobi, torej tedaj, ko bi mogli največ koristiti državi.

Toda avstrijski izseljenci so za vselej zgubljeni za širjo svojo domovino z narodno gospodarskega stališča. Iz tega torej pohaja, da Avstrija priznava gmotne izgube vsled izseljevanja. Drugo vprašanje je, kolika je vsakoletna izguba. Žal, da se pri nas ne vede vestna statistika o tem gibanju. Preko našega Trsta potuje za morje le malo izseljencev in smo torej odkazani na izkaze družih evropskih parobrodskih družeb, in na izseljensko statistiko teh

„Dobri bratje“ so hiteli jo ponatisniti in so jo odobraval z neštevilnimi, za-mé zlovoljnimi opombami. In vendar so vsi vedeli, kako sem se zmotil, kar je bil prvi vzrok moje nezgode; pri obravnavi so slišali pričevanje prostomiselskega trgovca, ki mi je prinesel pesmi, ter mi zagotavljal, da je njih začetnik sodelavec g. Ljudevita Veillot-a, in ki je pod prisego izrekel, da on sam je tako mislil.

Izmed časnikov je bil do mene najtrši „L' Intransigeant“. In tajnik „L' Intransigeant“-a, g. Robert Charlie, je ravno to zmoto naredil in priobčil del teh pesmij, pa brez nezgode, dasi jih je tudi lastil g. Avgustu Roussel-u pri „L' Univers“-u.

Omenim naj še, da se je ta zadeva za-mé častno končala. Pri apelacijskem sodišču so odstopili; moj nasprotnik je priznal, kar zadeva njegovega umrlega prijatelja, da sem bil v popolno dobri zavesti; preganjanje se je opustilo, in antiklerikalna knjigarna je dobila pravico po pooblaščenju dedičev Roussel-a (de Méry), na novo izdati zbirko pesmij, ki so bile predmet pravde. Ta druga izdaja prišla je na svetlo z vsemi potrebnimi pojasnili.

No, ali mislite, da so „dobri bratje“ republikanskega tiska, naznanivši prej s tolikim veseljem

držav, kamor se osebito steka od nas tok izseljencev. Večina naših rojakov išče sreče in zavetišča v severo-ameriških Zjedinjenih državah. Statistiška pisarna bele hiše v Washingtonu objavlja četrtletna izvestja precej vestno in natanko o gibanju izseljencev. Ta izvestja poročajo, da se je največ Evropecev preselilo v Zjedinjene države leta 1883. in da se je od te dobe tok izseljencev znatno skrčil, in stoprav od leta 1885. zopet narašča. Tako je bilo leta 1885. vseh priseljenih 458.098, priseljenecv več nego izseljencev za 382.361, leta 1886 vseh priseljenih 501.106, priseljenecv več nego izseljencev za 392.887, leta 1887 vseh priseljenih 632.909, priseljenecv več nego izseljencev za 516.933, leta 1888 vseh priseljenih 640.530, priseljenecv več nego izseljencev za 525.019. Iz vse Avstro-Ogerske se je pa v minolem letu izselilo v Ameriko nad 42.174 oseb, med temi več nego 4000 (!) samo iz Kranjske, oziroma z Dolenjskega.

Iz nastopnih števil pa zopet pohaja, koliko izseljencev se je izselilo v Ameriko iz Avstrije v poslednjem desetletju. Dasi je izseljevanje po l. 1881. nekoliko pojenjalo, zato je zopet zeló naraščalo od leta 1885. počenši. Izselilo se je tedaj iz naše države v severo-ameriške Zjedinjene države:

leta	moških	žensk	vkupe
1881	12.196	9241	21.437
1882	11.024	7291	18.315
1883	10.784	7231	18.016
1884	12.362	8326	20.688
1885	9481	6975	16.456
1886	14.192	7814	22.006
1887	16.203	8583	24.786
1888	18.994	9815	28.809

Zadnja leta kažejo največji naraščaj gibanja izseljencev. Statistiške podatke za minolo leto smo že prej označili, iz kojih je možno soditi, da je to gibanje nekoliko odjenjalo vsled strogih naredb, koje je severo-ameriška vlada ukrenila zoper neimovite izseljence.

Izmed vseh avstrijskih izseljencev (v Severno Ameriko) bilo je od 15 do 40 let starih (torej v dobi, ko je človek najsposobnejši za delo):

leta	moških	žensk	vkupe
	v procentih		
1881	60.04	50.83	56.07
1882	65.12	56.32	61.62
1883	64.06	54.76	60.33
1884	65.44	56.26	61.74
1885	63.19	56.46	61.60
1886	73.35	61.57	69.17
1887	?	?	70.06
1888	?	?	75.32

Vedno bolj in več torej za delo sposobni življi in zlasti moškega spola opuščajo rodno zemljo. Žalostna resnica po teh številkah je, da število izseljencev narašča. Ta resnica pojavlja se tudi pri avstrijskih izseljencih v Južno Ameriko iz francoskih in italijanskih pristanišč. Avstrija pa trpi po izseljevanju v dvojnem oziru, v enem oziru zgubi vedno več davkoplačevalcev, v drugem oziru pa vedno več za delo sposobnih življev!

Usoda rojakov naših za morjem ni najboljša; poročila konzulatov naših poročajo nam marsikak

mojo obsodbo, razglasili pozneje kakoršenkoli popravek? Ménite li, da so podučili svoje bralce o izhodu te zadeve? Nijeden ni popravil, nijeden ni črhnal besedice o konečnem popuščanju.

Sedaj, ko mislim na te zlobnosti, očitam si, da sem to zaslužil. Raztrgal sem vezi resničnega in pristržnega prijateljstva, teptal z nogami ljubezen svojih starišev, da sem zašel k ljudém, ki imajo srce polno žolča. Našel sem, kar sem zaslužil. Posebno slep sem moral biti, da nisem odprl očíj pri razvezanju podlega sovraštva. Namesto spoznati, da sem prišel na slabo pot, da sem zgrešil pravo stezo, postal sem trdovraten, premagal nevoljo, in nadaljeval, če tudi z grenkim čutom, svoje brezbožno delo. Mislil sem, da mi bo moč, zadušiti tesnosrčno tekmovanje, strupeno zavist, in od druge strani, da bi se mogel še vspešneje vojskovati zoper katoličanstvo, sem imel nekaj trenutkov neumno misel, postati poslanec.

Bili smo takrat v letu 1881. Izreklo se je, da je oblast zbornice potekla, ko ni nihče tega pričakoval; in vlada, da bi se izvolitve njej po volji izvršile, okliče hipoma 31. julija odlok, naj se volilci zberó k glasovanju 21. avgusta. (Dalje sledi.)

tožen in žalosten dokaz. Buda, pomanjkanje in izkoriščevanje je delež naših izseljencev.

Ameriška vlada samu uvideva v delavskem ljudstvu zlo, proti kateremu mora še poostriiti došedanje naredbe. Amerika že davno ni več tista obljubljena dežela neimovitih vrst in različnih dobrodrugov, in tedaj nimajo izseljenci nobene nádeje, da bi se zboljšale njih razmere v novi domovini. Kake dolžnosti torej nastajajo za državo našo? Angleška vlada založila je posebno institucijo pod imenom: „Emigrants Information Office,“ ki nabira poročila o narodnogospodarskih razmerah in o potrebi delavstva iz vseh dežel in naselbin, ki so v korist izseljencem ter jim podaje ustna in pismena pojasnila brezplačno.

Tudi pri nas bi ne bila odveč taka institucija. Osebito glavni avstrijski konzulati, razširjeni po celem svetu, imeli bi pravilno podajati izvestja o slčnih razmerah. Zlo prevelicega obljudenja ni pri nas nov pojav. Že pred mnogimi leti ponavljal se je isti pojav še v enotni državi avstrijski in vlada naša je uvažala vsled tega takozvano notranje kolonizovanje do 50. leta. Nastali dualizem prizadeval je tej kolonizacijski politiki glavni udarec, zlasti na Ogerskem.

V tej dobi, ko Amerika zapira duri pred našimi izseljenci, bilo bi pač koristno, da vlada pretresava vprašanje izseljenstva. Za slovenske izseljence prijajo še najbolj malo obljudene, rodovitne pokrajine na jugu: Bosna in deloma tudi Ercogovina, rojaki naši ostanejo saj narodnosti svoji ohranjeni in ne prestanejo biti veljavni činitelj za državo našo!

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. marca.

Notranje dežele.

Poljski klub. O zadnji seji poljskega kluba, v kateri so se gališki poslanci posvetovali o razmerji na desnici, poročá „Politik“: Poslanec Chotkovski je zagovarjal dosedanje zvezo s centromom in ostalo desnico; poslanec Ruczka je naglašal, da se utegne osnovati nova katoliška stranka iz vseh frakcij na desnici ne gledé na narodnost in more tako ovirati narodno stališče slovanskih klubov. Knez Czartoryski je tovariše opozarjal na rastočo moč centralistov ter svaril pred njo. Navzlic temu je večina govornikov poudarjala potrebo nove večine, da Poljaki dosežejo svoje namene, v prvi vrsti zemljiško odvezo. Temu pa ni poljski klub kriv, temveč vlada, ki je sedaj predložila to kočljivo vprašanje. Ako bodo torej nemški konservativci glasovali za gališko zemljiško odvezo, potem ostane združena sedanja desnica. Naposled se je ves klub zjedini v tem, naj vlada skrbi za potrebno večino.

Parlamentarni položaj. „Fremdenblatt“ je o položaji objavil pomenljiv članek. Pravi namreč, da spravljalost med Čehi in Nemci na Češkem more in mora pomirljivo vplivati tudi na državni zbor. Čehi se morajo vezati z drugimi strankami, da dobé nekaj drobtin v narodnem in kulturnem oziru. Navadno pa v avstrijskem državnem zboru odločujejo male pa odločne stranke. „Tagblatt“ hoče vedeti, da se na vsak način premeni razmerje na desnici, in da se načelnik poljskega kluba vitez Javorski že pogaja z grofom Taaffejem o novi večini brez nemških konservativcev. „Nova Reforma“ piše: Ker sedanja desnica ne more obstati, morajo Poljaki iskati novih zaveznikov na levici. „Grazer Volksblatt“ piše povsem pomirljivo, a dostavlja, da je vladi sedanja desnica deveta briga, ker lahko osnuje novo večino s Poljaki in levičarji. In to bi bilo sporazumljenje narodov! Poljaki bi sicer glasovali za versko šolo, katero hočejo nemški konservativci, toda vlada tega noče, in tako Poljaki skrbé le za-se. To pa utegne tudi grofu Taaffeju izpodnesti stol. Glasilo štajarskih nemških konservativcev dalje odločno poudarja, da nemški centrom ne smé dati povoda razpadu desnice, da se ne smé odtrgati od desnice, ker to bi bila zá nje nesreča. Ostali bi osamljeni od vseh strank.

Ogerska. Ministerska kriza na Ogerskem je končana. Včeraj je Tisza izročil cesarju svojo ostavko ter tudi zbornici naznanil ta svoj korak. Novo ministerstvo bode tako-le sestavljeno: Grof Szapary prevzame ministersko predsedništvo in notranje ministerstvo; grof Geza Teleki pa stopi iz ministerstva. Poljedelstvo prevzame grof Andrej Bethlen, da bode tudi Sedmograško zastopano v ministerstvu. Ostali ministri še ostanejo. Uradno bode objavljeno novo ministerstvo prihodnjo nedeljo; v ponedeljek bode grof Szapary v zbornici razvil svoj program ter naglašal svoje nasprotje proti skrajni levici in Košutovi stranki; v ostalem pa ostane na stališči dosedanje liberalne večine.

Vnanje države.

Srbija. Princ Napoljski je prišel 12. t. m. z generalom Morro v Belgrad ter se nastanil v palači italijanskega poslanstva. Po njegovi želji ga niso sprejeli uradno. Na kolodvoru so bili pri njegovem

prihodu: adjutant srbskega kralja, železnični vodja, arhimandrit, osebe poslanikov in italijanska naselbina z zastavo. Od tu se je peljal princ in vse njegovo spremstvo na treh dvornih vozovih v kraljevo palačo, kjer so ga sprejeli z vojaško častjo. Tu je ostal pol ure. Opoludne je sprejel princ srbskega kralja, ki je prišel k njemu v sijajnem spremstvu. Popoludne je obiskal vseučilišče, kjer ga je ravnatelj nagovoril in pozdravil. Zastopniki vseh vlad so oddali svoje obiskovalnice, istotako mnogo zasebnikov. Tudi so bili povabljeni h kraljevi mizi vsi zastopniki vnanjih vlad. Princ ostane do danes v Belemgradu. Od tu odpotuje čez južno Ogersko. Do ogersko-rumunske meje ga bo spremljal grof Nigra, italijanski poslanik na Dunaji.

Rusija. „Times“ objavlja po besedah pismo ruske pisateljice Marije Čebrikove, katero je nedavno poslala carju in v prepisu tudi ruskim ministrom. „Presse“ poroča pa to-le: Gospa Čebrikova ni v nikaki zvezi z nihilisti. Iz Pariza, kjer je napisala omenjeno pismo, vrnila se je v Peterburg, kjer so jo že deli v zapor. V pismu se strastno sklicuje na carja za reforme ter sklepa z besedami: „Vaše življenje zavisí od vrnitve k reformam Vašega očeta“. Spis zahteva prostost v govoru, neželjivost oseb, porotne sodbe, splošen pouk ljudstva, odstranitev uradniške samovoljnosti in narodne zbornice; v tem-le je rešitev! „Ena sama Vaša beseda zadošča vzbuditi mirno revolucijo v Rusiji, sicer pa bode te pustili svojim dedičem strašno dedščino, prokletsvo naroda“.

Francija. Razmerje francoskih naselbin v Afriki z Dahomejem se ni še nič na bolje obrnilo. Skoro gotovo bo morala francoska armada poseči vmes med tamošnje nemire in prepire. Etienne, francoski državni podtajnik, rekel je sicer, da se vsi ti nemiri lahko poravnajo potom pogodeb v francoskem interesu in v interesu onih, kateri so jim izročeni v varstvo, a prav za prav ne misli ni Etienne, ni kdo drugi na kaj takega. Vsi so marveč prišli do tega prepričanja, da si mora Francija ali podvreči Dahomej, ali pa izprazniti francoske naselbine. Vsekako utegne biti resnična vest, da se Francija pripravila za ekspedicio v Afriko. Ekspedicio bode pač imela povod, ker še vedno nadleguje kralj Kondo iz Bodemeya pristanišče Cotonou. Proti ekspedicii so le boulangisti in nekateri skrajni radikalci, monarhisti hočejo pa hitro in energično ekspedicio. — Iz Pariza se poroča: Francoski zastopniki pri berlinski konferenci so si izvolili za svoje tehnične svetovalec: Laporta, trgovskega nadzornika; Jacquota, konzula v Lipsiji, in Lebona, kabinetnega predstojnika senatnega predsednika.

Nemčija. „Hamburgischer Correspondent“ poroča: „Ker je Bötticher dobil red črnega orla, utegne on biti naslednik kanclerja Bismarcka.“ Iz Berolina se poroča: Zastopniki Nemčije pri mejnarodni konferenci o delavskem vprašanju bodo ti-le možje: minister pl. Berlepsch, knezoškof dr. Kopp, državni podtajnik Magdeburg, vodja kupčijsko-političnega oddelka v vnanjem ministerstvu Reichert, bavarski vladni svetnik Waudtmann, svetovalec Heyl in tovarnar Köstlin. Službo konferenčnega tajnika bode opravljal svetovalec dr. Kayser. — V zbornici 12. t. m. je govoril poljski poslanec Stablevski, da se Poljakom krivica godí, ker se otroci ne poučujejo v poljskem jeziku. Dr. Gossler, minister bogočastja je pa odgovoril, da ni prišlo še nič pritožb gledé na poučni jezik. Šolske razmere v nekdanjih poljskih pokrajinah vravnati je jako težavno. Poljska agitacija za poljski poučni jezik se ne boji nobenih ovir. V tem oziru ni mogoče nikake spremembe. Predlog Stablevskega so odklonili.

Italija. V italijanski zbornici je predlagal Crispi postavni načrt, da se postavi v Rimu narodni spomenik Macciniju, in sicer nemudoma. Mar ni veliko večja sila za italijanske finance, kot za nov spomenik?!

Portugal. Ker se je vpeljala nova municipalna komisija, skušal je predsednik dosedanega municipalnega sveta zoperstavljati se naredbam vlade in je trdil, da se hoče le sili umakniti. Ko je predsednik zapustil mestno hišo in eksekutivni odbor dosedanega municipalnega sveta, pozdravljalo ga je ljudstvo. Vlada je storila potrebne korake, da se vzdrži red.

Turčija. Kakor poroča iz Carjigrada „Pol. Corr.“, hoče tudi perzijski šah storiti potrebne korake, kakor Turčija, da se zapreči ropanje ob turških in perzijskih mejah.

Izvirni dopisi.

Iz Zagreba, 12. marca. Madjarom in njihovim privržencem v Hrvatskej ne dá škof Strossmayer miru. Koliko vpitja je bilo pred nekoliko meseci na tega cerkvenega dostojanstvenika, češ, da preslabo gospodari, pa si oblast ni našla drugega posla, nego da se bavi s sekvestracijo njegovih šum. Ob svojem času sem ta dogodjaj razjasnil v „Slovencu“ ter ga zdaj le spominjam, da vidijo čitatelji, kam pripelja zaslepljene ljudi njihova strast. Oni so mislili, da bode škof Strossmayer radi njihovega nepravilnega postopka Bog si ga vedi kaj proti njim podvzel, ali se zá-nje niti ne zmeni ter živi kakor poprej v svojem dvoru, doprinaša dobra krščanska dela, pod-

pira znanost in umetnost, sprejemlje goste kot pravi krščanski knez. Ker ga tedaj niso mogli s piškavo sekvestracijo preplašiti, morajo se zopet kaj o njem izmisliti, da le svet zopet malo o njem nalažejo. Pred kratkim je pisal namreč neki madjarski prijatelj iz Oseka, da se misli škof Strossmayer zahvaliti ter oditi v Rim v samostan, kjer hoče zadnje dni svojega življenja sprovesti, a njemu za naslednika da so višji krogi namenili mladega kanonika grofa Gustava Majlatha. To bi bila po njihovem mnenju prava sreča za Hrvatsko. Vidi se iz vsega, kaj ti ljudje želé, ali jim bode menda spodletelo, saj vendar ni hrvatska zemlja za tuje opredeljena. Zakaj silijo že zdaj s tujimi kandidati za to škofijo, ki je po njihovih izjavah čisto iztrošena? Kaj bo imel naslednik, če je res Strossmayer vse zagospodaril? Kaj se ti ljudje, večidel krivonosí, ne bijejo sami po svojem jeziku? Ali tak je njihov posel, brez katerega ne morejo živeti. Nekaj so menda ti ljudje slišali, da misli škof Strossmayer v Rim, ali niso znali iz katerega vzroka, pa so tako slabo sklepali. Škof Strossmayer pojde zares v Rim po veliki noči, da se vdeleži jubilarnega slavlja Gregorija Vélikega, da se od tamkej povrne okrepljen za svoje daljno apostolsko delovanje in na zavist svojih sovražnikov, ne pa da ostane v Rimu na veselje njihovo. — Da je mesto Zagreb izbralo si novega župnika za župnijo sv. Marka, ste že v „Slovencu“ omenili, ter mi ni treba o tem obširneje poročati. Glavna skrb našega zastopstva je zdaj, da se zares v kratkem sezida nov kolodvor za državno železnico, za kar je že skrajni čas, kajti sedanji kolodvor južne železnice je zares premajhen za tako ogromen promet, kakor se je v novejšem času razvil v Zagrebu. Zdaj se pridno izdeluje načrt, nakupujejo zemljišča, in potem se bode razpisala dražba za zidanje. Že zdaj se nahajajo agentje raznih družb, ki bi rade prevzele zidanje novega kolodvora, in sicer največ iz Pešte. Naj pazijo domači podjetniki, da ne dobijo tuji ljudje zidanja v roke, da se ne bo zgodilo tako, kakor je bilo pri zidanji velike nove vojašnice, ko niso domačini dobili nobenega zaslúška. Vlada je dolžna, da podpira v tem slučaju domačine, ne pa tuje podjetnike, kajti mesto in domače prebivalstvo mora imeti korist od vsega tega, ne pa kak tuj podjetnik, ki se vrh tega pa še iz nas norčuje. To bo menda letos tudi edino večje podjetje pri nas, kajti o zidanju gledališča je zdaj vse potihnilo, ker menda vprašanje še ni dovoljno rešeno, kakor znajo po navadi vladini zastopniki v takih zadevah odgovarjati.

Naš sabor je zbran že od 20. februarija, pa je imel do zdaj samo tri javne sednice. Razprave se vodijo bolj v odborih; sploh pa niso niti osnove novih postav ravno tako obširne, da se ne bi moglo malo bolj živahno in hitro reševati jih. V sednici od 5. marca sta bila sprejeta dva vladina predloga, namreč o vrejenju deželne vinske kleti v Zagrebu za 48.000 gld. in pa o zidanju deželne svilarne v Oseku. Sabor je oba predloga sprejel brez posebne debate. Bode li deželna klet zares kaj poboljšala naše vinogradstvo sploh in še posebej vinski trgovino, to je neizvestna stvar, samo toliko nam je omeniti, da bi se vlada morala bolj ozirati na vinogradstvo po posameznih vinogradih, da se pokonča filoksera, da se nasadi bolja vrsta trte in da dobi tudi kmet malo pojma o zboljšanju vina; dokler ne bode tega pouka, ne bode mnogo koristila deželna klet v Zagrebu. Ravno tako problematične naravi je tudi pri nas gojitev svilecev. Enkrat je bilo svilarstvo pri nas res precej razvito, ali kasneje hudo zanemarjeno, pa se bode dalo težko zopet povzdigniti, in sicer tem manj, ker naši klimatični odnošaji niso najpovolnejši za to stroko gospodarstva. Spomlad je pri nas, posebno v Slavoniji, rada mokra, in to ne godi svilecem. Pa ker je že enkrat bilo razširjeno svilarstvo, morda bi moglo tudi zdaj vspeti, čeravno imamo dovolj drugih strok gospodarstva, ki bi mogle gotoveje napredovati, ko bi se hotela vlada malo bolj zá-nje zanimati, nego je to do zdaj delala. Dne 10. marca je bila tretja sednica, v kateri se je začela razpravljati osnova kazenske postave proti sodnikom, katerim hočejo s to postavo še malo bolj njihovo neodvisnost skrčiti.

Iz Dubice bosenske, dne 5. marca. Že večkrat sem mislil dragemu „Slovencu“ kaj poročati iz Bosne, pa moje roke so preokorne za tako pisanje. Ni dolgo, ko smo brali dopis od Tarčina v Bosni; tedaj sem se tudi jaz osrdil, vzel v roke zarjavelo pero ter napisal nekaj črtic o tukajšnjih razmerah, ki niso na posebno dobrem glasu. Ko bi pa slišali

kaj od bosenskega kmeta, seljaka, turških begov, ag in spehijev, mislili bi si, da je še huje, kakor je bilo prej. — Avstrijska vlada ni dosta poboljšala žalostnega stanja bosenskih tlačanov. Nekedaj so sekali brez zadržka, a zdaj ni temu več tako. Logarji in gozdarji, katere je postavila v ta namen vlada, nadzorujejo gozde. Slab les je smeti sicer meni nič tebi nič porabiti, a les za stavbe si more človek omisliti le z denarjem. Kakor za vse cesarske stvari, damo tudi za les le deseti del vrednosti. Kdor se obrne do zemljiške vlade v Serajevu, dobi les tudi brezplačno. Letos si je prisvojila vlada vse pašnike in gozde, kateri so brez posebnega lastnika. Kdor si je hotel ta ali oni gozd ali pašnik prisvojiti, a ni imel za to potrebnih dokazov, izgubil je vso pravico do njih. To zemljo bo dala vlada obdelati in še-le čez 10 let jo bode prodajala po nje vrednosti.

V Prnjavoru so se že naselili Italijani na cesarsko zemljo. Tu pri Dubici je taciš gozdov in pašnikov vzela vlada mnogo v svojo posest, in občini ni ostalo nič, pač pa so dobili svoj delež bogati begi, kateri bodo odslej zabranjali seljakom sekati les, dasiravno so smeli ti od nekdanj sekati. Seljaki so ménili, da jim vlada odpravi tretjino, da se bodo odkupili ter postali sami svoji gospodarji, a to se ni vresničilo in tudi ne kaže, da se bode. Turški begi še strože in natančneje tretjino zahtevajo, kakor je vladni komisar precenil pri desetini.

To breme je večje in večje na naših onemoglih ramenih od leta do leta. Koruzo so do sedaj cenili, ko je bila že v koruzanih, a danes pregledajo po polji vse razore, preštejejo in cenijo, koliko ima dati ta ali oni. Skriti ni mogoče ničesar, vse se natančno in strogo preišče.

To je vzbujalo prošlo jesen med seljaki mnogo opravičene nejevolje. — Koruza je bila že suha, pa komisarja le še ni bilo, da bi cenil. No, po dveh ali treh občinah vse pregledati in vsako njivo prehoditi tudi ni tako lahkó. Sila je bila to li velika, da je moral sam g. upravitelj (kotarski predstojnik) iti po dežji in blatu cenit koruzo po polji. Kdor je bil že pobral koruzo, plačati je moral 10 gld. globe.

Prošlo jesen je bila še precej dobra letina; koruze, graha, žita in sena je bilo povsod obilo, vzlasti pa ob Savi in Uni v toliki meri, kakor že mnogo let ne. Ti pridelki so za te kraje poglavitni; koruze bodo prodali za lepe denarje. Dan na dan jo prevažajo ladije v Sisek. Jeseni so jo prodajali 3-5 do 4 gld. tovor (tovor je 225 funtov ali nad 108 klgr.), zdaj je po 5 gld., torej naš mernik bi še 1 gld. ne stal. Pšenica je pa draga 1-80 do 2 gld., istotako ječmen in oves. Na mnogih njivah so morali pokositi ta žita, ker jih je vse trava prerasla, bila jih je namreč toča pobila. Sena je obilo, istotako strnišča in slame. Ker imamo jako lepo zimo, da skoro celo zimo pasemo živino, ostalo bo mnogo klaje.

Živina je draga. Več tisoč pitanih volov se je pregnalo letos iz Bosne in Slavonije v Avstrijo. Debele živine skoro več dobiti ni. Vsekako donaša Bošnjakom največ svinjereja, posebno zadnja leta dala jim je mnogo denarja. So pri nas kmetje, ki so potegnili za debele zvitorepce 400 do 500 gld., celó po 700 gld. To so pač lepši dohodki, kakor jih imajo ubogi dolenski vinogradniki, katerim pretí vse pokončati trtna uš. Pitane vole so prodajali sem ter tja po 300 gld.; pač lep denar za Bošnjaka, ki ni zadolžen.

Pijača pa ni, da bi jo mogel pohvalit. Žganje je jako slabo, vino istotako nepohvalno, dasiravno ga prevažajo iz Dalmacije. Slabo in drago, pa naj človek pije! Lansko leto so bile obrodile slive, in slivovka je bila posebno dober kup. Letos ni bila letina zá nje. Sploh nam prošla jesen ni podarila sadja; jabolka in hruške so drage kakor v Gorici pomeranče. Jabolko stoji 20 kr., suha hruška 2 kr.

Bosenska deželna vlada ima posebno blagajno, da posoja na nezadolžena zemljišča. Obresti so majhne, glavnic se mora odplačati v 10 do 15 letih. Tudi so začeli posojati kmetom denar za nakup živine, semen itd. To je vsekako mnogim dobra pomoč, ker tukaj nimamo ne posojilnic ne hranilnic, kakor v Avstriji. Te priložnosti so se hitro poslužili turški begovi in drugi potrebni in nepotrebni kavopivci ter si izposodili denar iz cesarske blagajne. S tem denarjem začno kupčevati in tržiti ter napravijo nazadnje ves izposojeni denar in še svoje imetje po vrhu.

(Konec sledi.)

Dnevne novice.

(Budgetni odsek) državnega zbora je dokončal svoje delo. Jutri bode rešil le še nekaj peticij. Pri proračunu naučnega ministerstva je naglašal poslanec Jahn, naj bi država prevzela vse srednje šole, ker imajo dežele in občine premnogo stroškov za ljudske šole. Na vprašanje o telovadbi na gimnazijah je odgovoril naučni minister, da šolska uprava načeloma prizna pomen telovadbe in je ukazala deželni šolski oblastvom, naj vladi dopošljejo poročila o prostorih za telovadbo in o stroških, ki bi bili potrebni. Dr. Menger je priporočal temeljitejši pouk v nemškem slovstvu, Lorenzoni je predložil resolucijo, naj vlada zopet obnovi višje razrede na gimnaziju v Roveredu. Poslanec Luzzato je priporočal resolucijo, naj vlada v Trstu ustanovi italijansko pripravnico za učitelje; resolucija je bila vsprejeta. Dr. Russ je ponavljal željo, naj bi se popravili katoliški katekizmi za ljudske šole. Naučni minister je odgovoril, da se naučna uprava in cerkvena oblastva pečajo s tem vprašanjem. Dr. Lorenzoni je grajal, da je v proračunu 15.000 gl. za nemški pouk v ljudskih šolah na južnem Tirolskem.

(Podpornemu društvu za slovenske velikošolce na Dunaji) sta poslala č. g. župnik Anton Pušl pet in č. gosp. župnik v Vogrčah na Koroškem dva gl. Bog plati!

(Umrl) je včeraj zjutraj v Pazinu, kakor se nam poroča, za mrtvoudom znani slikar in podobar g. Ivan Gosar. Blag mu spomin! N. v m. p.!

(V Gradiško) so v sredo prepeljali iz Trsta petardovce: Dominika Sacca, A. Clementinija, De-franceschija in Bascovicha.

(Tržaški mestni svet) je sklenil: Bivši vodja šole v Rojanu, Jurij Bonin, ostane kot učitelj na isti šoli; na njegovo mesto pride Št. Klemenčič. A. Požar je imenovan ravnateljem ljudske šole v Trebčah, J. Mozetič v Barkovljah, J. Jančar na Ketnari, M. Masten na Vrđeli, A. Valentinčič na Opčinah, J. Koren na Proseku, J. Pertot v Bozovici, A. Čagro v Sv. Križu in J. Sovič v Skednju.

(Poročilo posojilnice v Črnomlju.) Računski sklep kaže, da je imela posojilnica leta 1889. prometa 155.299 gl. 72 kr., tedaj nekoliko več od prejšnjega leta. Konec l. 1888. je bilo 475 družstvenikov. Leta 1889 jih je pristopilo 137, izstopilo pa 33, tedaj šteje posojilnica konec l. 1889. družstvenikov 579, ki imajo 1402 polno vplačanih deležev v znesku 2804 gl. Hranilnih vlog je 77.710 gl. 85 kr., ki so se obrestovale v prvi polovici 1880. l. po 5½%, v drugi polovici pa po 5% in tako se bodo tudi leta 1890. obrestovale. Izposojenega denarja je 81.735 gl. 23 kr. in sicer na menice 22.967 gl., na zemljiščih vknjiženega 23.281 gl. in na dolžna pisma, katera tudi poroki podpišejo 35.487 gl. 23 kr., skupaj 81.735 gl. 23 kr. Dolg se plačuje po obrokih nazaj, vendar ima posojilnica pravico, po preteklem obroku vsak čas vso svoto terjati. Občni zbor je račun za l. 1889. dne 2. marca tekočega leta potrdil; ravno tako tudi odobril na račun dobička za l. 1889. izdatek 10 gl. za „Narodni dom“ v Rudolfovem in 34 gl. 9 kr. kot dodatek k stroškom za šolsko zastavo v Črnomlju. Čisti ostali dobiček 1099 gl. 76 kr. razdelil je občni zbor tako-le: Družstvenikom izplača se dividenda za 1889. l. 211 gl. 20 kr. Odboru se dovoli nagrade 400 gl. Za vzdrževanje mestne godbe v Črnomlju podpore 150 gl. Požarni brambi v Črnomlju 15 gl. Za popravilo cerkve sv. Duha v Črnomlju 20 gl. Društvu „Narodna šola“ v Ljubljani pošlje se v korist šol v Dragatušu, Adlešičih, Gribljah, Dobličih, Petrovi vasi in Bojancih po 2 gl., skupaj 12 gl. Rezervnemu zakladu pripiše se ostanek čistega dobička 291 gl. 56 kr. Načelstvo izvoljeno za leto 1890. in 1891: Anton Jeršinovič, c. kr. okr. šol. nadzornik in posestnik v Črnomlju, ravnatelj; Avg. Kunc, trgovec in posestnik v Črnomlju, odbornik. Martin Malnerič, trgovec in posestnik v Črnomlju, odbornik; Franc Sušteršič, c. kr. poštar, župan, trgovec in posestnik v Črnomlju, odbornik; računski pregledovalec: Anton Pavlin, okrožni zdravnik in posestnik zlatega križa za zasluge v Črnomlju; računskega pregledovalca namestnik: Franc Šetina, učitelj v Črnomlju

(Književnost.) Gospod Anton Kosi, učitelj v Središči, nabira narodne legende za slovensko mladino. Te dni je izšel pri Blankeju v Ptujih prvi zvezek. — V novjšem času so si storila

razna društva lepo nalogo, da prirejajo za slovensko mladino dobro in tečno duševno hrano, vendar zbirka slovenskih narodnih legend doslej še ni prišla na svetlo. Delce torej, katero je izdal in založil gosp. A. Kosi, je prvo te vrste. Znan slovenski pisatelj, ki je pregledal rokopis, izrekel se je pohvalno o vsebini. Lična knjižica obsega na 39 straneh 21 legend, ki so bile večinoma že objavljene v „Vrtcu“, „Popotniku“ in „Slov. Gospodarji“. Zvezek stoji 18 kr. in se dobiva pri g. A. Kosi-ju v Središči na Štajarskem.

Raznoterosti.

— Redka natorna prikazen. Dne 4. t. m. so videli v Bretagnu na Francoskem solnce in nad njim dve drugi solnei pri čisto jasnem vremenu. Solnce samo je bilo posebno bliščeče in drugi dve nebni prikazni ste pa blesteli v vseh bojah prizme. Ob jednom prikazla se je mavrica.

— Klokani in bivol. Avstralija, domovina klokana ali kenguruja, boče skoraj gotovo enkrat imela to žival le še v muzejih. Od l. 1887 do 1888 se je število te živali znižalo za 710.000 in sedaj računajo le še 1.710.000 komadov. Postava ne varuje klokana, ker so tako požrešni, da jeden klokana sné za šest ovc. Nasprotno pa se bivol množi v severnih planjavah Avstralije. Bivole so pripeljali v Avstralijo l. 1829.

— Srbski izvoz vina. Negotinsko vino je na najboljšem glasu. Barva mu je črno-temna. Minolo leto so ga pridelali do 300.000 ok (1 oka je 54 litrov.) Cena mu je povprek 7 dinarjev. Tretjino pridelka so pokupili francoski kupci, nekaj nemški in švicarski.

— Bučelin pik je otroval kri. Iz Ulmice (kanton Freiburg) se poroča, da je tamošnjega bučelarja pičila bučela, ko jim je daval strdi v panj. Tilnik, kamor ga je pičila bučela, je zatekel. Zdravnik, kateri je bil poklican k bučelarju, je konstatoval, da je kri otrovana.

— Nesreča na morji. Na obrežji otoka Sardinije se je razbila srednje-velika ladija. Truplo kapitanovo in jednega pomorščaka so našli.

Telegrami.

Dunaj, 13. marca. Cesar je imenoval dr. Steinbacha sekejskim načelnikom v pravosodnem ministerstvu. — Praški knez nadškof, kardinal grof Schönborn, se je odpeljal v Budimpešto, kjer ga bode cesar sprejel v avdijenci.

Dunaj, 14. marca. Dr. Smolka je v zbornici izrazil obžalovanje glede na klice med zadnjim govorom poslanca Vašaty-ja, ki so bili naperjeni proti osebi izven zbornice. V drugem in tretjem branji je zbornica potrdila postavbo o nadaljnem pobiranju davkov do konca maja. Dr. Vašaty je grajal češko-nemško spravo, odklonil v imenu svojih tovarišev predlogo in osebno napadel dr. Riegerja, ki ga je zavrnil. Nato se je nadaljevala nadrobna debata o odškodovanju nedolžno obsojenih.

Dunaj, 14. marca. Dr. Smolka je dobil povodom svojega desetletnega predsedništva od vseh poslancev podpisano priznanico.

Pariz, 14. marca. Tirardovo ministerstvo je odstopilo.

Novisad, 13. marca. Danes je bila razglašena obsodba proti vredniku Jaši Tomiću, ki je umoril vrednika dr. Dimitrijeviča. Obsojen je na dosmrtno ječo.

Sofija, 14. marca. Ker dne 10., oziroma 22. maja poteče trgovinska pogodba med Turčijo in državami, naznanila je bolgarska vlada zastopniku francoskemu in grškemu, da si do nove neposredne trgovinske pogodbe izgovori popolno prostost.

Madrid, 13. marca. V kratkem se prične utrjevanje pri Gibraltarju, Kadiksu in na Balearskih otokih.

London, 14. marca. V spodnji zbornici je naznanil Stanhope, da bode prva bram-bena črta le regularna armada, vkupe 110.000 mož, razdeljena v tri kore; tekom prihodnjega finančnega leta bode vsa armada na Angleškem in v Indiji dobila puške z zalogami.

Umrl so:

V bolnišnici:

11. marca. Gregor Kopač, gostac, 70 let, marasmus. — Fran Jakšič, rudar, 42 let, jetika.

12. marca. Jožef Sterniš, pisar, 27 let, jetika. — Reza Pečnik, učiteljska gojiteljica, 20 let, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		razkoma v mm	toplomera po Celziju			
13	7. u. zjut.	744.1	-2.6	brezv.	oblačno	
	2. u. pop.	740.2	11.8	sr. vzh.	jasno	0.60
	9. u. zveč.	740.3	4.0	sl. vzh.	"	

Srednja temperatura 4.4° za 1.6° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

14. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88	gl.	15	kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16 %	88	"	20	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109	"	70	"
Papirna renta, davka prosta	102	"	40	"
Akcije avstr.-ogerske banke	935	"	—	"
Kreditne akcije	315	"	50	"
London	119	"	35	"
Srebro	—	"	—	"
Francoski napoleon.	9	"	43½	"
Cesarski cekini	5	"	62	"
Nemške marke	58	"	45	"

Zahvala.

Za mnoge dokaze sočutja moje žalosti in mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku moje srčno-ljubljene soproge, gospe

Ane Marije Dejak

izrekam tem potom prečastiti duhovščini iz Novega Mesta in Šmihela, kakor tudi prečast. oo. frančiškonom iz Novega Mesta, gg. uradnikom in meščanski godbi svojo najudanejšo zahvalo.

Novo Mesto, dne 12. marca 1890.

Janez Dejak,

(1) c. in kr. gardni podstotnik.

P. n. prijatelji!

Kot sosedinja prosim uljudno milega daru iz ljubezni do bližnjega za dve vsled dobrotljivosti propali osebi v župniji Kolovratu, občina Briže, **Jurija in Marijo Pregelj**. Mož je star 89 let ter je vjel 27 vider, sedaj pa že 10 tednov leži vsled slabosti. Njegova sestra, 76 let stara, je vedno boleha in je bila minolo leto dvakrat v bolnišnici. Imata le stanovanje, preživlja ju že nad dva meseca občina, sedaj pa se bojita najhujše revščine.

Mili darovi naj se pošiljajo **Ivani Lewicki**, pošta Izlake pri Zagorji na Kranjskem. (3—3)

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudno podpisani v napravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstrane, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ogaji pozlatim in posrebrim. Na blagovoljna vprašanja rado-voljno odgovarjam. (52—11)

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob.

Nova ameriška

zobna glicerina-crème

(preskušena od zdravstvene oblasti)

KALODONT F. A. Sarg-ov sin in drugovi,
c. kr. dvorni zalagatelj
na DUNAJI.

Dobiva se pri vseh lekarnah in parfumerijah itd. 1 komad 35 kr.
V Ljubljani pri lekarnarjih Erasmu Birschitzu, Vilj. Mayerju, Gabrielu Piccoliju, Iv. Svehodi, pl. Trnkóczyju, dalje pri C. Karingerju, Josipu Kordinu, Petru Lasniku, M. F. Suppanu, Antonu Krisperju. (52—33)